

PISMO ZARZĄDU REGIONU ZAGŁĘBIE MIEDZIOWE NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

**Emerytury
stażowe**

**muszą
wejść
w życie**

emerytura za
STAŻ

40
35 *Solidarność*

Szkolenie „Rozwój Związku”

23-24 stycznia br. w siedzibie Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” odbyło się szkolenie „Rozwój Związku”. Warsztaty poprowadził Janusz Zabiega kierownik Działu Szkoleń Komisji Krajowej.

Celem szkolenia było nabycie praktycznych umiejętności skuteczniejszego organizowania pracowników. Uczestnicy w trakcie warsztatów poznali metody identyfikacji i sposoby rozwiązywania problemów pracowniczych, czynniki determinujące pozycję związku w zakładzie pracy, przeszkody uniemożliwiające rozwój związku i sposoby radzenia sobie z nimi. Mieli możliwość opracować własną strategię rozwoju NSZZ „Solidarność” w swoim zakładzie pracy.

W szkoleniu uczestniczyli członkowie organizacji w: KGHM Polska Miedź S.A., Oddział Zakłady Wzbogacania Rud w Polkowicach i Oddział Zakład Hydrotechniczny w Rudnej, KGHM Metraco S.A., Przedsiębiorstwo Budowy Kopalni PeBeKa, Viessmann Technika Grzewcza Sp. z o.o. w Legnicy, Poczcie Polskiej w Legnicy, Collegium Witelona Uczelnia Państwowa w Legnicy.

Piotr Duda o projekcie dotyczącym emerytur stażowych

– Myśmy zbierali podpisy pod naszym projektem obywatelskim. Wówczas inne organizacje związkowe nawet nie zaapelowały do swoich członków, by pomogli w zbieraniu podpisów, bo to jest nasza wspólna sprawa. To jest ich problem i być może ich wyrzut. Dziś próbują się do tego przyłączyć. Ja nie mam z tym problemu. Najważniejsze, żeby jak najszybciej członkowie Solidarności, członkowie związków zawodowych, pracownicy skorzystali z tego bardzo dobrego rozwiązania, bo ciężko na to pracowali – powiedział nam wczoraj w Sejmie Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „S”.

Po wczorajszym pierwszym czytaniu obywatelskiego projektu dotyczącego emerytur stażowych Piotr Duda deklarował, że jest umiarkowanym optymistą. – Jesteśmy przygotowani do ciężkiej, merytorycznej pracy w komisji sejmowej – zaznaczył.

Rozwiązanie zgodne z oczekiwaniami społecznymi

Obywatelski projekt dotyczący emerytur stażowych opracowany przez Solidarność zakłada wprowadzenie do polskiego systemu prawnego emerytury przysługującej osobom urodzonym po 31 grudnia 1948 roku, które osiągnęły okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 35 lat dla kobiet i 40 lat dla mężczyzn.

Projekt ustawy przewiduje wprowadzenie do polskiego systemu emerytalnego, zarówno powszechnego, jak i rolniczego, emerytury przysługującej wyłącznie z tytułu osiągniętego okresu ubezpieczenia zwanej emeryturą stażową. „Jest to rozwiązanie zgodne z oczekiwaniami społecznymi osób, które ze względu na utratę sił będącą konsekwencją długiego okresu wykonywania pracy zarobkowej nie są w stanie kontynuować jej wykonywania aż do momentu osiągnięcia wieku emerytalnego” – napisano w uzasadnieniu projektu.

Wedle projektu ubezpieczony miałby prawo do dokonania wyboru momentu zakończenia pracy zarobkowej. Aby związk-

szczył swoją emeryturę, ubezpieczony legitymujący się dobrym stanem zdrowia mógłby kontynuować pracę zarobkową również po osiągnięciu wymaganego stażu ubezpieczeniowego.

Jednocześnie autorzy projektu podkreślają, że uzależnienie prawa do emerytury stażowej od spełnienia warunku przysługiwania emerytury w kwocie nie niższej od najniższego świadczenia emerytalnego prowadzić będzie do istotnego ograniczenia kosztów wprowadzenia tego rozwiązania.

14. postulat

O emeryturze stażowej Solidarność walczy już od niemal 44 lat. W 1980 roku to rozwiązanie było treścią 14. Postulatu Sierpniowego. Związek nigdy o emeryturach stażowych nie zapomniał. W 2015 i 2020 roku stażówki były wpisywane w umowy programowe, jakie Solidarność podpisywała z kandydatem na prezydenta Andrzejem Dudą. Wreszcie, gdy w 2021 roku związek nie mógł doczekać się inicjatywy w tej sprawie ze strony władz, sam opracował projekt, zebrał pod nim 235 tys. podpisów. We wrześniu 2021 roku w ramach obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej projekt został złożony w Sejmie, a w grudniu tego roku odbyło się jego pierwsze czytanie (sprawozdawał go wówczas z ramienia Solidarności prof. Marcin Zieleniecki). Potem jednak utknął w sejmowej komisji. Projekt po końcu poprzedniej kadencji nie uległ dyskontynuacji i wobec tego mógł zostać ponownie skierowany do czytania. Sprawozdawcą projektu powtórnie był prof. Marcin Zieleniecki. – Dzisiaj ten postulat długo oczekiwany przez polskich pracowników i związkowców mam nadzieję, że zostanie wreszcie spełniony – mówił pod koniec stycznia Piotr Duda, przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”.

Autor: Monika Rutke, bm, kor.
Źródło: tysol.pl

Zmarł Tadeusz Cieślak działacz głogowskiej Solidarności

Tadeusz Cieślak, ur. 30 XII 1957 w Świebodzicach. Zmarł 13 stycznia 2024 w Głogowie. Ukończył SP nr 30 w Wałbrzychu (1972), Średnie Studium Zawodowe w Głogowie (1996).

- 1978–1983 w ZSMP. 1976–1978 operator odsiarczalni gazu w Dolnośląskich Zakładach Gazowniczych Dalgaz w Wałbrzychu, 1978–1989 ślusarz-mechanik w Zakładach Górniczych Polkowice w Polkowicach KGHM w Lubinie. 27–28 VIII 1980 uczestnik strajku w zakładzie. Od IX 1980 w „S”.

- 14–15 XII 1981 członek Zakładowego KS. 1982–1989 członek Tymczasowej Podziemnej KZ ZG Polkowice, od 1982 przew. 1982–IV 1983 działacz MKK Województwa Legnickiego. 31 VIII 1982 uczestnik manifestacji pod Pomnikiem Dzieci Głogowskich, a nast. walk ulicznych z ZOMO w Głogowie. 1982–1989 uczestnik akcji ulotkowych, plakatowych, malowania haseł na murach, zbierał składki na cele związkowe i pomoc represjonowanym. 1982–1983 uczestnik przygotowań od strony technicznej emisji audycji podziemnego Radia „S” w Głogowie. 11 V 1983 poddany rewizji mieszkania, zatrzymany, 13 V aresztowany, osadzony w AŚ

w Głogowie, Legnicy i we Wrocławiu oraz ZK tamże, 25 VI zwolniony za poręczeniem społecznym (ZSMP), 28 VII uchylono poręczenie społeczne, 2 VIII Prokuratura Rejonowa w Lubinie umorzyła postępowanie. W VIII 1983 przeniesiony na gorsze stanowisko pracy.

1982–1989 organizator druku, materiałów poligraficznych i drukarz podziemnych pism „Z Dnia na Dzień”, „Solidarność Walcząca”, „Zagłębie Miedziowe” i „Biuletyn Informacyjny TPKZ NSZZ „Solidarność” Kopalni Polkowice”. 1983–1989 współzałożyciel, członek gremium kierowniczego Międzyzakładowej Komisji Wykonawczej Zagłębia Miedziowego. 1982–1989 kolporter w Polkowicach, Lubinie i Głogowie podziemnych pism, m.in.: „Z Dnia na Dzień”, „Tygodnik Mazowsze”, „Zagłębie Miedziowe”, „Solidarność Walcząca”, „Biuletyn Informacyjny TPKZ NSZZ «Solidarność» Kopalni Polkowice”, paryskiej „Kultury” oraz znaczków poczty podziemnej, kalendarzy, banknotów, kart świątecznych oraz książek. Wiosną 1985 zatrzymany na ulicy przez WSW, dwukrotnie pobity (w samochodzie WSW i na komendzie MO), kilkakrotnie przesłuchiwany. IV 1987 – 1989 współzałożyciel, redaktor i autor podziemnego „Biuletynu Informacyj-

nego TPKZ NSZZ „Solidarność” Kopalni Polkowice”. 1987–1989 członek Bractwa Oblatów św. Brygidy Dom Głogów. 11 X 1987 współzałożyciel (m.in. z Janem Gacą, Janem Sugalskim), przew. Komitetu Założycielskiego „S” w ZG Polkowice (złożony 23 X w Sądzie Wojewódzkim w Legnicy wniosek o rejestrację został odrzucony). 21 VIII 1988 współorganizator strajku w ZG Polkowice; 22 VIII zatrzymany, 23 VIII zwolniony z pracy, nast. 24 VIII – 1 IX uczestnik strajku w Stoczni Gdańskiej. W XI 1988 przywrócony do pracy. 1988–1989 współorganizator, członek Komitetu Organizacyjnego „S” w zakładzie. 1984–1989 wielokrotnie poddawany rewizji, zatrzymywany i przesłuchiwany (m.in. wiosną 1985, 22 IV 1988, 21 I 1989), 28 IX 1988 ukarany grzywną przez kolegium ds. wykroczeń.

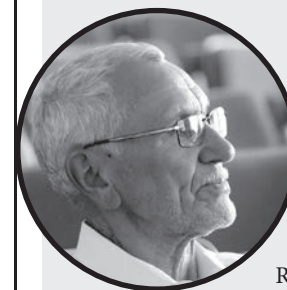
- 1989–1993 praca w Grecji; 1994–2017 współwłaściciel Firmy Przewozowej Atena Tadeusz Cieślak/PP Atena w Głogowie, od 2017 na rencie.

- Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności (2012).

- 23 VII 1987 – 3 XI 1989 rozpracowywany przez p. V RUSW w Lubinie/Wydz. V/WOG WUSW w Legnicy w ramach SOS/SOR krypt. Ratownik; do 17 IX 1989 przez Wydz. V WUSW w Legnicy ramach SOR krypt. Aktywiści.

Łukasz Sołtyś (Encyklopedia Solidarności)

Zmarł Antoni Blicharski działacz Solidarności z Lubina

- Antoni Blicharski urodził się 11 lutego 1941. Zmarł mając 83 lata. Działacz jawnej i podziemnej Solidarności w ZG Lubin.

- W latach osiemdziesiątych aktywny działacz Duszpasterstwa Ludzi Pracy przy parafii Maksymiliana Marii Kolbego w Lubinie.

- W latach 1992 – 1998 członek Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność”.

- Uczestnik manifestacji 31 sierpnia 1982 roku.
- Internowany w okresie 02.09.1982–24.11.1982. W aktach IPN zachowała się decyzja nr 70/82 o internowaniu z 01.09.1982, nakaz zatrzymania ww. i decyzja nr 77/82 o uchyleniu internowania z 25.11.1982. W uzasadnieniu decyzji o internowaniu podano, że ww. „brał udział w organizowaniu działalności mogącej wywołać niepokój publiczny”.

- Antoni Blicharski miał status działacza opozycji antykomunistycznej. Na zdjęciu poniżej Antoni Blicharski pierwszy z lewej w dolnym rzędzie. Zdjęcie z obozu internowania z Nysy. Fot. Mirosław Frąckowski.

Ponadpartyjna zgoda ws. emerytur stażowych. Tak postawie komentowali obywatelski projekt Solidarności w Sejmie

W czwartek 8 lutego w Sejmie odbyło się ponowne pierwsze czytanie obywatelskiego projektu ws. emerytur stażowych przygotowanego przez NSZZ „Solidarność”. Tożsamy projekt złożyła też Lewica jako projekt poselski. Często przywoływano historyczny 14. postulat Porozumień Sierpniowych, który do dziś nie został zrealizowany, a właśnie odnosił się do wprowadzenia możliwości przejścia na emeryturę w zależności od stażu pracy. Postulat Solidarności spotkał się z szerokim poparciem wśród polityków różnych formacji politycznych. Oto, jak o emeryturach stażowych i samej Solidarności mówili politycy od prawa do lewa.

Solidarność realizuje chyba ostatni z postulatów wypisany na tablicach Stoczni Gdańskiej. To kwestia ważna, istotna, społeczna o której już była mowa, bo ludzie umęczeni ciężką pracą powinni mieć taką możliwość, by z emerytury stażowej skorzystać - mówił Jan Mosiński z Prawa i Sprawiedliwości

Dzisiaj mamy na stole dwa projekty: jeden projekt obywatelski, drugi projekt poselski i za oba tymi projektami stoją największe centrale związkowe: Solidarność i OPZZ. Oba te projekty mają też podobne rozwiązania, bo zakładają, że okres składkowy i nieskładkowy będzie wynosił co najmniej 35 lat pracy dla kobiet i 40 lat pracy dla mężczyzn. Mam nadzieję, że Wysoka Izba podejmie decyzję o tym by procedować te projekty w komisji sejmowej, by je połączyć i wspólnie nad nimi pracować i zintegrować je z obecnym systemem emerytalnym, tak by zapewnić zarówno docenienie stażu pracy jak i godne emeryturę - powiedziała Małgorzata Tracz z Koalicji Obywatelskiej, z Partii Zieloni

Ideą emerytur stażowych jest możliwość zakończenia długiej i często odbijającej się na zdrowiu pracy zawodowej. Wiele osób może z ulgą przyjąć to, że ma taką możliwość. Osoba, która pracowała 35/40 lat powinna mieć możliwość przejść na zasłużoną emeryturę, bo należy docenić osoby, które ciężko pracują, niejednokrotnie fizycznie, odkładają regularnie składki i są takim osobom prawo wyboru - opisywała Agnieszka Maria Kłopotek z PSL-u.

Wprowadzenie emerytur stażowych było elementem Porozumień Sierpniowych i myślę, że brak emerytur stażowych to jest jeden z wyrzutów sumienia III RP, który pokazuje jak kolejne rządy daleko odeszły od dziedzictwa „Solidarności”. - gorzko stwierdziła Dorota Olko z partii Razem

Trzeba złożyć wielkie podziękowania dla „Solidarności” za ten projekt, a przede wszystkim za wytrwałność w jego promowaniu i walki o emerytury stażowe. To są 44 lata od ogłoszenia 21 postulatów z Sierpnia 80. roku. - podsumował Jarosław Sachajko z Kukiz15

Autor: Konrad Wernicki
Źródło: Sejm RP

Zmarł Franciszek Jurołajć działacz Solidarności z ZG Rudna

27 stycznia w wieku 73 lat zmarł Franciszek Jurołajć działacz Solidarności z ZG Rudna, mieszkaniec Głogowa.

• Franciszek Jurołajć, ur. 8 III 1951 w Wiekańcach w ZSRS. Ukończył Zawodową Szkołę Górniczą w Lubinie (1969). 1969-1974 zasadnicza służba wojskowa, 1974-1981 ślusarz spawacz w Zakładach Górniczych Rudna w Polkowicach (KGHM), 1974-1981 wiceprzewodniczący koła ZMS. Od IX 1980 w „S”, członek Komitetu Założycielskiego, następnie KZ w ZG Rudna, 1980-1981 przewodniczący Rady Pracowniczej „S” w ZG Rudna.

• 13 XII 1981 współzałożyciel i członek Zakładowego KS ZG Rudna, 14-17 XI 1981 uczestnik strajku, zwolniony z pracy. Po 13 XII 1981 drukarz i kolporter nieformalnej grupy działaczy „S” wydających biuletyn „Wolne Słowo”, organizator lokalu kolporterskiego pisma „Zagłębie Miedziowe”, 1982-1983 spawacz w Przedsiębior-

stwie Budowy Pieców Przemysłowych we Wrocławiu - Zakład w Żukowicach, 1982-1989 kolporter wydawnictw podziemnych. W 1982 drukarz „Serwisu Informacyjnego” i „Zagłębia Miedziowego”, 3 IV 1982 aresztowany, przetrzymywany w AŚ w Głogowie, następnie we Wrocławiu, 17 VII 1982 zwolniony z przyczyn zdrowotnych; 3 IV 1985 śledztwo umorzono na mocy amnestii. 1983-1986 trener Klubu Sportowego Chrobry Głogów; 1983-1991 na rencie.

• 1991-2008 spawacz w ZG Rudna KGHM Polska Miedź S.A.; członek KZ „S” w ZG Rudna.

• Odznaczony medalem Zasłużony dla Zdrowia Narodu (1992). Odznaczony Krzyżem Wolności i Solidarności (2016)

• 5 IV 1982-9 II 1984 rozpracowywany przez p. V RUSW w Głogowie w ramach SOR krypt. Odwetowcy.

Źródło: Łukasz Sołtyśnik
Encyklopedia Solidarności

Emerytury stażowe. „Chcemy mieć wybór, kiedy przejdziemy na emeryturę”

Nie każdy chce pracować aż do osiągnięcia obecnego wieku emerytalnego. Często nie pozwala na to zdrowie czy sytuacja rodzinna. Czasem starsi pracownicy czują też, że nie są już tak efektywni, jak młodzi ludzie. I wołają w ostatnich latach życia odpocząć. Dlatego popierają pomysł wprowadzenia emerytur stażowych.

Maciej Olszewski, 34 lata:

Uważam, że dobrze jest mieć możliwość wyboru między wyższymi zarobkami a większą ilością czasu dla siebie. Taki work-life balance. Możesz wcześniej skończyć pracę i pobierać wynagrodzenie. Nawet jeśli ono nie jest bardzo wysokie, zachowujesz też siły i zdrowie, czyli wartości, których nie da się wycenić. W przypadku emerytur stażowych masz możliwość podjęcia decyzji w zależności od sytuacji, w jakiej się znajdziesz. A przecież dzisiaj ludzie często muszą pracować ponad siły praktycznie do końca życia.

Bywają takie sytuacje, że pracodawca przesuwca starszych pracowników na inne, lżejsze stanowisko pracy i mogą oni w komfortowych warunkach dopracować tam do wieku emerytalnego. Ale częściej, gdy tempo pracy jest dla nich zbyt wysokie, po prostu się ich zwalnia. Emerytury stażowe eliminują ten problem.

Ponadto jeśli zadziałają założenia PPK, w wieku 55-60 lat będziemy mieli na koncie pewnie ok. kilkudziesięciu tys. zł. Myślę, że to świadczenie plus emerytura stażowa pozwolą na godne życie.

Ale żeby taki system dobrze funkcjonował, trzeba też pomyśleć o rozwiązaniu problemu dotyczącego umów-zleceń i własnej działalności gospodarczej. Obecnie okresy przepracowane na tego typu umowach nie wliczają się do stażu pracy. A przecież ludzie tak pracują często wiele lat i do zatrudnienia na śmie-

ciówkach są najczęściej zmuszani przez pracodawcę.

Reasumując, emerytury stażowe sprawią, że będziemy mieć wybór. A w wieku 50-60 lat dobrze jest móc wybrać, co się będzie robić w następnych latach, w zależności od sytuacji zdrowotnej i rodzinnej. Zawsze dobrze mieć wybór.

Monika Kurowska, 36 lat:

Kilka lat temu mój tata został zwolniony po ponad 40 latach pracy przy okazji restrukturyzacji firmy. Pod koniec ścieżki zawodowej został na lodzie. Dla pracodawcy nie był na tyle atrakcyjnym pracownikiem, by chcieć dalej z nim współpracować. A on zamiast przejść łagodnie w stan emerytury, poczuł się upokorzony. Gdyby istniały wówczas emerytury stażowe, mógłby sam zdecydować o zakończeniu aktywności zawodowej lub nawet zwolniony przez pracodawcę nie pozostałby sam na rynku pracy, na którym dzisiaj osoby kilka lat przed nabyciem praw do emerytury bardzo często nie są pożądanymi pracownikami. Tata przez kilka lat, zanim osiągnął wiek emerytalny, był pozostawiony bez środków do życia, nie wypracowywał też sobie wówczas lepszej emerytury, bo nikt nie chciał go zatrudnić.

Dlatego uważam, że emerytury stażowe to dobry pomysł. Gdy pracownik czuje, że z racji wieku czy słabszego stanu zdrowia nie odnajduje się już w miejscu pracy, mógłby dalej godnie żyć na emeryturze. A o tym, czy chce mieć wyższe świadczenie, wypracowując sobie je jeszcze w kolejnych latach, czy przejść na emeryturę od razu, mając nieco niższą emeryturę, decydowałby on sam.

Marcin Sobień, 45 lat:

Zacząłem aktywność zawodową bardzo wcześnie. Najpierw przez ponad dziesięć lat pracowałem w bankowości. Zostawałem po godzinach, wykonując coraz bardziej wysrubowane nor-

my efektywności. To była praca ponad siły nawet dla młodego, pełnego energii człowieka z ambicjami. Teraz kilkanaście lat pracuję w firmie z innej branży, która z małej rodzinnej firmy przekształciła się w ostatnich latach w korporację. Mam więc niemal 25 lat stażu pracy. Ale była to praca ciężka i wyczerpująca psychicznie. Tym bardziej że dziadek, który mnie wychowywał, zaszczepił mi duży szacunek do pracy. Uważam, że powierzone obowiązki należy wykonywać solidnie i angażować się w pełni w zlecone zadania.

Dlatego już teraz odczuwam pewne zmęczenie pracą. Gdyby była możliwość przejścia na emeryturę po 40 latach pracy, skorzystałbym z niej. Mam świadomość, że moje świadczenie byłoby być może niższe niż w przypadku pracy do osiągnięcia obecnego wieku emerytalnego. Ale zależy mi na tym, żeby zachować zdrowie.

A znam wiele przykładów, kiedy mężczyźni tych 67 lat nie doczekali. Albo zmarli krótko po przejściu na emeryturę. Moim zdaniem w Polsce, szczególnie jeśli chodzi o mężczyzn, wiek emerytalny zupełnie nie jest dopasowany do długości ich życia i stanu zdrowia. W efekcie w wielu przypadkach mężczyźni pracują aż do śmierci.

Na razie mam na utrzymaniu żonę i dwoje dzieci. Ale kiedy dzieci skończą studia, wyjadą z domu i nie będą potrzebowały tak dużego wsparcia, chciałbym wówczas po prostu odpocząć. Nie chodzi o życie w luksusie. Ale jeśli emerytura wystarczy na godne, spokojne życie, chętnie z niej skorzystam. A na moje miejsce pracy będą mogli wówczas wejść młodzi ludzie, którzy są pełni energii i chęci do nauki. Ja za kilka lat nie będę już w stanie pracować tak jak oni, na pełnych obrotach.

Autor: Barbara Michałowska, kor.
Źródło: tysol.pl

Styczniowe spotkanie Klubu SIP

W siedzibie Zarządu Regionu Zagłębie Miedziowe NSZZ „Solidarność” odbyło się spotkanie klubu społecznego inspektora pracy.

Podstawą działania SIP powinien być plan pracy opracowany na okres roku kalendarzowego i zatwierdzony przez zakładowe organizacje związkowe. Na społecznego inspektora pracy nałożono bardzo szeroki zakres uprawnień z zakresu bhp, prawa pracy, ochrony środowiska naturalnego. Wykonanie tych wszystkich uprawnień od społecznego inspektora pracy wymaga odpowiedniego podejścia do ich realizacji w sposób zorganizowany i oparty na planowanym działaniu.

W związku z powyższym na spotkaniu Klubu SIP, Wojciech Zawadzki Regionalny Koordynator ds. bhp omówił, jak prawidłowo tworzyć roczny plan pracy SIP.

W spotkaniu Klubu uczestniczyli przedstawiciele: Energetyki Sp. z o.o. w Lubinie, Huty Miedzi Legnica, Tauron Kraków Oddział Legnica, Volkswagen Motor Polska Sp. z o.o. w Polkowicach, Zakładu Gospo-

darki Komunalnej w Ścinawie, Przedsiębiorstwa Budowy Kopalni PeBeKa w Lubinie, KGHM Polska Miedź S.A. - O/ZG „Rudna”, O/ZG Lubin, O/ZWR Polkowice, O/ZH Lubin.

UCHWAŁA PROGRAMOWA XXXI KRAJOWEGO

Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ „Solidarność” przyjmuje program działania na najbliższą kadencję lat 2023-2028. Program składa się z zadań, które wymi-
i Związkiem wyzwań doty-
NSZZ „Solidarność” -

Dialog społeczny

Dialog i współpraca partnerów społecznych stanowi podstawę ustroju gospodarczego Rzeczypospolitej Polskiej. Jak pokazuje historia NSZZ „Solidarność”, korzystanie z prawa do wolności zrzeszania się i prowadzenia rokowań w dobrej wierze i z poszanowaniem słuszych interesów drugiej strony umożliwia w sposób pokojowy pokonywanie wszelkich trudności i wypracowanie rozwiązania dla największych wyzwań współczesnego świata;

Związek podkreśla znaczenie dialogu społecznego w kształtowaniu polityk gospodarczych w Polsce i wyraża gotowość do aktywnego w nim uczestnictwa na wszystkich poziomach;

Związek zapewni wsparcie dla budowania potencjału dialogu społecznego na poziomie, zakładowym, branżowym, regionalnym i krajowym;

Implementacja dyrektywy Parlamentu Europejskiego Rady (UE) 2022/2041 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie adekwatnych wynagrodzeń minimalnych w Unii Europejskiej COM/2020/682 stanowi znakomitą okazję do przywrócenia odpowiedniej roli dialogu społecznego w Polsce i jego odbudowy, w czym Związek będzie aktywnie uczestniczył;

NSZZ „Solidarność” będzie dążył do uporządkowania zasad reprezentatywności partnerów społecznych;

Dużą wagę Związek przywiązuje do negocjacji partnerów społecznych w zakresie europejskich porozumień – prawo pracownika do „odłączenia”. Pojęcie związane jest z wymogami w systemie pracy zdalnej;

Związek będzie aktywnie uczestniczył w Radzie Dialogu Społecznego wskazując swoją reprezentację zarówno do Rady jak i Zespołów problemowych RDS i WRD.

Układy zbiorowe pracy

Układy zbiorowe pracy są niezbędnym elementem nowoczesnej gospodarki, gwarantując równowagę między potrzebami konkurencyjności przedsiębiorstw a bezpieczeństwem pracowników. Rokowania zbiorowe są jednym z kluczowych narzędzi umożliwiających pracownikom i pracodawcom dostosowywanie się do zmian technologicznych, demograficznych mających wpływ na świat pracy. Konieczne jest przywrócenie priorytetowej roli negocjacji układowych, stworzenie warunków sprzyjających zwiększeniu zakresu stosowania rokowań zbiorowych i przygotowaniu planu działania na rzecz promowania rokowań zbiorowych i zwiększenia wykorzystania w praktyce ukła-

dów zbiorowych. NSZZ „Solidarność” będzie zabiegał o odpowiednią legislację i domagał się pro układowej polityki państwa.

– Związek będzie nadal postulował:

- rozszerzenie katalogu rodzajów układów zbiorowych pracy,
- stworzenie możliwości zawarcia układu zbiorowego pracy u pracodawcy, u którego nie funkcjonuje zakładowa (międzyzakładowa) organizacja związkowa poprzez np. delegata związkowego,
- wyłączenie obowiązującej możliwości wprowadzenia rozwiązań mniej korzystnych dla pracowników w porównaniu do przepisów powszechnie obowiązujących poprzez regulaminy czy porozumienia z zakładowymi organizacjami związkowymi i wprowadzenie jej jedynie poprzez układy zbiorowe pracy (dotyczy to np. przedłużenia okresu rozliczeniowego czy też postanowienia o nietworzeniu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych),

- wzmocnienie promocji rokowań zbiorowych poprzez m.in. kampanie medialne,

- zapisanie w przepisach prawa udziału w rokowaniach zewnętrznych ekspertów związkowych,

- utworzenie Centrum Rokowań Zbiorowych, które byłoby podmiotem świadczącym zaawansowaną i fachową pomoc dla stron w przedmiocie prowadzenia rokowań (negocjacji) zbiorowych. Centrum prowadziłoby również szkolenia dla stron zakładowego/ponadzakładowego dialogu społecznego.

- wprowadzenie do szkół przedmiotu (w ostatnim roku nauczania w szkole średniej i branżowej) dotyczącego funkcjonowania na rynku pracy ze szczególnym uwzględnieniem roli związków zawodowych,

- Związek utworzy bazę układów zbiorowych pracy, których stroną są podstawowe jednostki organizacyjne Związku i inne jednostki organizacyjne Związku;

- Związek dokona analizy celowości złożenia skargi do MOP w zakresie zdolności układowej pracowników korpusu służby cywilnej.

Przyszłość pracy

NSZZ „Solidarność” zauważa takie zjawiska jak obserwowane na całym świecie rozmywanie się pojęcia pracownika (między innymi poprzez rozwój zatrudnienia przy pomocy platform internetowych, czy wzrastającą skalę fałszywego samozatrudnienia), zwiększających się procesów migracyjnych (w tym spodziewanych przyszłych procesów migracji wywołanych zmianą klimatu), dynamiczną zmianę technologicz-

ną (narastające stosowanie rozwiązań wykorzystujących SI). W obliczu tych procesów rosną wyzwania dla związków zawodowych. Wobec nowych zjawisk na rynku pracy trzeba podjąć działania, które pozwolą członkom Związku przygotować się na zmiany. Dlatego uzasadnione jest monitorowanie skali zatrudnienia poprzez platformy internetowe oraz przeprowadzenie badań dotyczących skali zjawiska w Polsce i poszukiwanie rozwiązań z zakresu ochrony socjalnej dla osób wykonujących taki typ pracy, a także przeprowadzenie badań dotyczących tempa robotyzacji w Polsce i związanego z tym zagrożenia powstania bezrobocia technologicznego. Należy szczególną uwagę poświęcić automatyzacji miejsc pracy.

Związek aktywnie włączy się w procesy implementacji Dyrektyw UE w sprawie pracy na platformach;

Związek stworzy platformę wymiany informacji dotyczących działań negocjacyjnych podejmowanych na poziomie zakładu pracy w zakresie podnoszenia kwalifikacji, funduszy szkoleniowych, zwiększania kompetencji pracowników i innych działań związanych ze zmianą technologiczną;

Za niezbędne Związek uznaje monitorowanie skutków pracy zdalnej w różnych aspektach in. zdrowotnych, organizacyjnych, relacji pomiędzy pracownikami i pracodawcą;

Zmiana kwalifikacji w czasie zatrudnienia staje się koniecznością szczególnie wobec procesów informatyzacji i robotyzacji. NSZZ „Solidarność” podejmie działania w celu wprowadzenia w Polsce płatnego urlopu szkoleniowego zgodnie z konwencją MOP nr 140. Związek będzie domagał się rozwiązań systemowych w tym obszarze.

Rynek pracy

NSZZ „Solidarność”, w zakresie Funduszu Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, będzie dążył do istotnego zwiększenia roli partnerów społecznych w zarządzaniu tymi funduszami, jak również zwiększenia wydatków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu. Zmiana sposobu funkcjonowania publicznych służb zatrudnienia w kierunku zwiększenia aktywizacji zawodowej i zmian kwalifikacji jest konieczna dla dostosowania do potrzeb rynku pracy;

Związek będzie postulował wsparcie ze strony państwa prywatnego ubezpieczenia od bezrobocia;

NSZZ „Solidarność” podejmie działania mające na celu wprowadzenie rozwiązań prawnych odnośnie do zwiększenia nadzoru i kontroli nad działalno-

ścią prowadzoną przez nierejestrowane agencje zatrudnienia. Działania w tym zakresie powinny dotyczyć również działalności gospodarczej wykonywanej przez podmioty, które nie są formalnie zarejestrowane, których działalność ma na celu wyłącznie najem siły roboczej w ramach umów cywilnoprawnych. Związek ma na celu ochronę osób wykonujących pracę dla ww. pseudoagencji;

W ocenie NSZZ „Solidarność” bardzo ważne jest podjęcie działań zmierzających co najmniej do ograniczenia niekontrolowanej mobilności zawodowej zewnętrznej ze względów ekonomicznych (ograniczenie zjawiska drenowania rynku pracy). Mobilność zawodowa jest ważnym mechanizmem w zakresie rozwiązywania problemu niedoboru niektórych umiejętności w państwach członkowskich UE, natomiast z pewnością nie będzie ona powodowała zmniejszenia zróżnicowania terytorialnego na rynku pracy. Odływ osób następuje z krajów Europy Środkowo-Wschodniej do bogatszych krajów Europy Północno-Zachodniej. Nie ulega wątpliwości, że obecnie w UE nie wypracowano mechanizmów ochronnych dla państw członkowskich, z których odpływ zasobów ludzkich jest największy. W tym zakresie

Związek będzie promował działania zmierzające do wprowadzenia środków ochronnych dla regionów, z których regularnie następują odpływy młodych pracowników i zazwyczaj młodych pracowników. Jest to bardzo istotne również z tego względu, że państwa przyjmujące ww. osoby nie ponoszą kosztów ich wychowania i wykształcenia, a z ich pracy budują własny wzrost gospodarczy – kosztem powiększającego się zróżnicowania regionalnych rynków pracy;

Na szczeblu UE podejmowane są działania mające na celu zwiększenie mobilności zawodowej pomiędzy krajami UE. W tym aspekcie NSZZ „Solidarność” ma istotną rolę przy dążeniu do ochrony rodzimego rynku pracy przed niekontrolowanym odpływem pracowników. Działania w tym zakresie będą realizowane przede wszystkim poprzez udział przedstawicieli NSZZ „Solidarność” w pracach Europejskiego Urzędu ds. Zatrudnienia w Brukseli;

NSZZ „Solidarność” podejmie działania odnośnie do poprawy warunków zabezpieczenia społecznego w zakresie bezrobocia. W szczególności powinno to nastąpić poprzez podniesienie wysokości zasiłku dla bezrobotnych w szczególności w pierwszym okresie po utracie pracy. Nadto bardzo istotne znaczenie dla poprawy warunków zabezpieczenia w zakresie bezrobocia może mieć podniesienie kompetencji oraz warunków

pracy w publicznych służbach zatrudnienia. W szczególności zwiększenie etatów oraz wprowadzenie kompleksowego systemu podnoszenia kwalifikacji zawodowych, wykorzystywanych do prawidłowego zarządzania istniejącymi instrumentami pomocowymi.

Inne

Związek, w trosce o pracowników wyjeżdżających służbowo poza granice kraju, domaga się nowych regulacji dotyczących podróży służbowych, w tym w szczególności zniesienia w regulaminie wynagradzania lub w umowie o pracę, możliwości obniżania wysokości diet i ryczałtów w zagranicznych podróżach służbowych. Taka możliwość musiałaby wynikać z układu zbiorowego pracy.

Młodzi – przyszłość Związku

NSZZ „Solidarność” niezmiennie przykładą wielką wagę do szczególnego położenia osób młodych, wchodzących na rynek pracy. Moment zakończenia edukacji i rozpoczęcia pracy zawodowej bez wątpienia wpływa na dalszą karierę każdej młodej osoby, stąd tak ważne jest by nie dopuścić do tego, by ten czas naznaczony był wyzyskiem i brakiem ochrony.

Związek będzie kontynuował swoją wieloletnią pracę na rzecz zwalczania wyzysku młodych pracowników, w tym niestabilnych umów, niskich płac, nadmiernych godzin pracy oraz wszelkich nieuczciwych praktyk stosowanych przez pracodawców. Związek będzie działał na rzecz wprowadzenia odpowiednich regulacji prawnych, które zapewnią godne warunki zatrudnienia młodych osób;

Szczególną rolę Związek przypisuje praktykom i stażom. Stanowią one szansę na zdobycie cennego doświadczenia i umiejętności przydatnych na rynku pracy. Mogą jednak być organizowane w sposób nieuczciwy, daleki od istoty tego rodzaju aktywności. Obserwowane są przypadki braku wynagradzania młodych osób, traktowania ich jako tańszej siły roboczej, gdzie trudno mówić o jakichkolwiek walorach edukacyjnych. Związek będzie zabiegał o przegląd legislacji w tym zakresie. W pierwszej kolejności dostrzegamy konieczność zmian w systemie praktyk absolwenckich, które w sposób najbardziej rażąco przyzwalają na wyzysk. Na pierwszym miejscu stawiamy zakaz organizowania nieodpłatnych staży i praktyk. Konieczne będą również zmiany w zakresie staży organizowanych przez urzędy pracy, tak by oferta aktywizacji zawodowej wykluczała możliwość wystąpienia nadużyć;

Systemu „Gwarancji dla młodzieży”, za sprawą zaleceń europejskich zna-

lazł się polskim porządku prawnym. Związek od lat postuluje jego wzmocnienie. Konieczne jest zapewnienie, by każda osoba, która kwalifikuje się do objęcia „Gwarancjami”, otrzymała ofertę pracy lub innej formy pomocy w wejściu na rynek pracy oraz by była to oferta wysokiej jakości. Związek będzie zabiegał o podniesienie wynagrodzenia stażystów podczas odbywania przez nich staży, w ramach programów aktywizacji zawodowej, prowadzonych przez urzędy pracy, oraz zapewnienie warunków do zdobywania doświadczenia zawodowego i rozwijania odpowiednich umiejętności niezbędnych w zmieniającym się świecie pracy.

Związek dostrzega niezwykle istotną rolę kształcenia zawodowego. Konieczne jest promowanie tej drogi edukacji i kariery zawodowej. Związek będzie włączał się w jej promocję.

Ponadto, w kształceniu zawodowym młodych unikalną rolę pełnią Ochotnicze Hufce Pracy. Ta wyjątkowa instytucja wspiera te osoby, których start w dorosłość może być najtrudniejszy i zasługuje na uznanie. Będziemy postulowali wzmocnienie OHP, w tym poprzez zwiększenie nakładów na ich działanie i zapewnienie większego personelu. Nasza współpraca z OHP będzie kontynuowana.

Mimo pewnych korekt, bez wątpienia jednym z problemów pozostaje wciąż niskie wynagrodzenie pracowników młodocianych. Związek będzie zabiegał o jego zwiększenie.

Obserwujemy że osoby wchodzące na rynek pracy posiadają znikomą wiedzę na temat realiów jego funkcjonowania. Związek podejmie działania w celu zwiększenia świadomości młodych pracowników na temat ich praw, obowiązków oraz dostępnych środków wsparcia. Związek będzie prowadził kampanie informacyjne i edukacyjne oraz konferencje wspierając młodych ludzi w zdobywaniu wiedzy na temat rynku pracy, prawa pracy oraz sposobów reagowania na naruszenia ich praw. Niezmiennie będziemy zabiegali o szersze włączenie do programów nauczania w szkołach podstawowych, ponadpodstawowych i w szkolnictwie wyższym treści dotyczących działania rynku pracy, podstawowych praw pracowniczych i działalności instytucji ochrony pracy, w tym o działalności związków zawodowych. Nie mamy wątpliwości, że wśród osób młodych istnieje zapotrzebowanie na taką wiedzę.

Mając na uwadze realizację powyższych zadań związek będzie zabiegał o wprowadzenie systemowych zmian w zatrudnianiu i wynagradzaniu

W ZJAZDU DELEGATÓW NSZZ „SOLIDARNOŚĆ”

magają realizacji dla poprawy praw członków Związku oraz dla unowocześnienia działania Związku i przygotowania go do stojących przed pracownikami zadań z przyszłości pracy.

Związek przyszłości

nauczycieli, tak aby do zawodu dołączyli ludzie o najwyższych kwalifikacjach.

Związek dla Rodziny

Spójna polityka rodzinna pozwoli na stabilny rozwój rodzin, który jest niezbędny dla zachowania zastępowalności pokoleń, a co za tym idzie, równowagi na rynku pracy.

Związek będzie domagał się stałego monitoringu potrzeb rodzin z dziećmi, ale także osób samotnych, które coraz częściej stają się beneficjentami pomocy społecznej. Związek oczekuje reformy służb wspierających rodziny, zwłaszcza tych najuboższych czy niewydolnych, m.in. poprzez wzrost wynagrodzeń i poprawę warunków pracy pracowników realizujących ważną politykę społeczną państwa.

Zdaniem Związku konieczna jest kontynuacja rozwiązań prawnych ułatwiających opiekę nad starszymi członkami rodzin pracowników poprzez rozwój usług publicznych skierowanych do osób starszych.

Związek nadal będzie zabiegał o zmiany w systemie podatkowym, mające na celu wspieranie pracowników oraz rodzin o niskich dochodach, poprzez między innymi zmniejszenie obciążeń podatkowych (zmniejszenie efektywnej stawki podatku dochodowego – podnoszenie kwoty wolnej oraz jej uzależnienie od dochodów, podnoszenie ryczałtowych kosztów uzyskania przychodu, urealnienie diet związanych z podróżami służbowymi, kwot ryczałtu za używanie prywatnego auta w celach służbowych, przegląd progów podatkowych w podatku dochodowym od osób fizycznych w celu zwiększenia jego progresywności, przegląd transferów socjalnych i obciążeń podatkowych oraz stosowanych ulg);

Związek uważa, że konieczne jest monitorowanie sytuacji na rynku pracy pod kątem przeciwdziałania dyskryminacji i egzekwowanie odpowiednich zapisów Kodeksu pracy, w szczególności praw kobiet dotyczących równego traktowania w prawie do wynagrodzenia za jednakową pracę lub pracę jednakowej wartości, oraz wystąpienie do rządu RP i organizacji pracodawców z apelem „zero tolerancji dla przemocy w miejscu pracy” oraz za przyjęciem Konwencji wraz z zaleceniami MOP dot. zwalczania przemocy i molestowania w miejscu pracy.

Związek dla osób z niepełnosprawnościami

NSZZ „Solidarność” uważa, jednym z najlepszych sposobów rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami jest aktyw-

ność zawodowa, dlatego jako Związek będziemy domagali się:

Podjęcia działań zmierzających do zatrzymania procesu degradacji Zakładów Pracy Chronionej, Spółdzielni Inwalidów i Niewidomych, których pracownicy ze względu na charakter schorzenia, często nie mają szans na zatrudnienie na otwartym rynku pracy.

Podjęcia działań, które stworzą ustawowy system asystencji osobistej dla osób z niepełnosprawnościami tak aby ich opiekunowie mogli pracować, gdy jest to możliwe.

Kontynuacji działań, które pozwolą w sposób pełny zrealizować zapisy uchwały Sejmu z 1 sierpnia 1997 r. „Karta Praw Osób Niepełnosprawnych”, zawierającej katalog praw, których realizacja przyczynia się do pełnego włączenia społecznego osób niepełnosprawnych.

Polityka przemysłowa

Związek podkreśla znaczenie kształtowania odpowiednich postaw społecznych wobec rynku. Należy promować patriotyzm konsumencki i działania podnoszące świadomość konsumentów;

Konieczne jest zwiększanie środków przeznaczanych na badania i rozwój w Polsce. Powinny temu towarzyszyć działania na rzecz podnoszenia umiejętności pracowników. W ocenie Związku umiejętności i wiedza pracowników, uzupełniona o nowoczesne technologie stają się głównym czynnikiem konkurencyjnym w globalnej gospodarce. Elementami konkurencyjnymi między przedsiębiorcami nie mogą być koszty pracy;

W ocenie NSZZ „Solidarność” ważne jest, by państwo stymulowało wzrost określonych sektorów, w których Polska może uzyskać przewagę konkurencyjną. Jednocześnie Związek podkreśla potrzebę zapewnienia, że zmiany strukturalne w polskim przemyśle będą uwzględniały sytuację pracowników. Konieczne jest zapewnienie, że pracownicy zagrożeni utratą zatrudnienia w związku z wdrażaniem nowych technologii lub ekologicznych rozwiązań zostaną przekwalifikowani i otrzymają odpowiednie wsparcie publicznych służb zatrudnienia. Niezbędne jest wzmocnienie negocjacji autonomicznych, rokowań zbiorowych w szczególności na poziomie sektorowym.

Biorąc pod uwagę wyzwania demograficzne, przed którymi stoi Polska, nieodzowne jest wprowadzenie odpowiedzialnej polityki migracyjnej. Nie może ona jednak prowadzić do dyskryminacji. Budowanie nowoczesnej gospodarki wymaga, by wszyscy pracownicy byli równo traktowani;

Związek będzie prowadził działania na rzecz tworzenia jasnych i przejrzystych ram regulacyjnych gospodarki. Jedną z największych barier dla przedsiębiorczości w Polsce jest nadmiar regulacji i ich wysoki poziom skomplikowania;

W tym kontekście niezwykle ważną rolę odgrywa system zamówień publicznych. Związek będzie prowadził działania zapewniające równe i uczciwe warunki konkurencji przy jednoczesnym poszanowaniu praw pracowniczych i związkowych oraz zasad zrównoważonego rozwoju;

Związek będzie zabiegał o to, by polityki publiczne miały charakter długofalowy. Nie można godzić się, by ramy strategiczne dotyczące polityk społecznych i gospodarczych były nieustannie zmieniane. Powoduje to niepewność i brak stabilizacji;

Związek będzie zabiegał by polityki dotyczące przemysłu obejmowały różne regiony kraju. Jednym z celów Związku jest sprzyjanie zrównoważonemu rozwojowi kraju.

Związek bez granic

Polska charakteryzuje się dużą obecnością i rolą korporacji międzynarodowych. Związek postrzega TCA (transnational company agreement, układy zawierane z zarządami korporacji międzynarodowych) o zasięgu unijnym jako dobre narzędzie do próby ujednoczenia standardów zatrudnienia w korporacjach. Stąd też należy kontynuować działania mające na celu lobbowanie w ramach EKZZ rozwiązań mających na celu wprowadzenie opcjonalnych ram prawnych dla TCA. NSZZ „Solidarność” oczekuje od Rządu działań na forum unijnym, mających gwarantować docelowe ujednoczenie warunków pracy i płacy w oddziałach korporacji międzynarodowych, działających w poszczególnych państwach. W ramach działań wewnątrzwiązkowych należy monitorować wdrażanie TCA w polskich oddziałach korporacji;

Związek będzie inicjował powrót do dyskusji w ramach EKZZ nad wzajemnym uznawaniem członkostwa przez organizacje zrzeszone w EKZZ. Umożliwi to budowanie transgranicznej solidarności związkowej i pomoże zwiększyć poziom bezpieczeństwa polskich pracowników migrujących, także członków Związku;

Wzmocnienia wymaga zaangażowanie Związku w europejskich radach zakładowych (ERZ). Krajowe sekretariaty branżowe, działające w sferze kapitału zagranicznego, powinny przy wsparciu Komisji Krajowej wypracować strategię monitorowania i wpływania na procesy wyłaniania polskich członków ERZ.

Organizacje związkowe w polskich koncernach ponadnarodowych powinny działać aktywnie na rzecz utworzenia ERZ opartych na polskim prawie;

Związek będzie aktywnie monitorował sytuację pracowniczą i prawa związkowe w państwach, z których wywodzą się podwykonawcy i poddostawcy polskich przedsiębiorstw. Należy nawiązywać współpracę ze związkami zawodowymi w tych krajach w celu przeciwdziałania naruszaniu praw pracowniczych;

Związek będzie zabiegał o budowę jednolitych, globalnych i europejskich standardów pracy, stworzenia warunków do ponadnarodowego poziomu prowadzenia rokowań zbiorowych;

NSZZ „Solidarność” na bazie swoich doświadczeń będzie budować sieć solidarności międzynarodowej w przypadku gdy dochodzi do łamania zasad dialogu społecznego i praw związkowych. Dlatego też, Związek będzie wspierał akcje związkowe organizowane w celu obrony tych praw za granicą jak również będzie zabiegał o wsparcie akcji organizowanych przez NSZZ „Solidarność” gdy zajdzie taka konieczność.

Kwestie międzynarodowe

NSZZ „Solidarność” deklaruje aktywność w obszarze monitorowania wdrożenia w Polsce Europejskiego Filaru Praw Socjalnych poprzez organizowanie seminariów związanych z tym procesem. Konieczne jest wprowadzenie w ramach RDS wymogu przeprowadzenia raz do roku debaty plenarnej nad postępami we wdrażaniu Filaru. W kontekście ochrony i rozwoju społecznych praw człowieka szczególne znaczenie ma ratyfikacja przez Polskę Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej. Związek niezmiennie będzie zabiegał o ratyfikację poprzez wywieranie nacisku na polski rząd.

Przyjęcie w uzgodnieniu ze stroną rządową strategii dojsca do ratyfikacji przez Polskę Zrewidowanej Europejskiej Karty Społecznej;

NSZZ „Solidarność” domaga się pilnego wzmocnienia systemu skarg zbiorowych w Polsce. Winno to być osiągnięte przez ratyfikację;

-protokołu do Europejskiej Karty Społecznej wprowadzającego system skarg zbiorowych,

-protokołu skargowego do Międzynarodowego Paktu Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturalnych,

-protokołu skargowego do Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;

Związek będzie aktywny na polu kreowania jak i wdrażania międzynarodowego prawa pracy. W tym celu będzie uczestniczył w pracach Międzynarodowej Organizacji Pracy. Szczególny nacisk

będzie kładziony na większą aktywność polskiego rządu na polu ratyfikacji konwencji, a także na udział w procesie sprawozdawczym w ramach procedur MOP.

Rozwój Związku

Rozpoczynająca się kadencja będzie dla NSZZ „Solidarność” nadal czasem odchodzenia z aktywności zawodowej wielu działaczy, którzy tworzyli Związek. Ich wiedza i doświadczenie stanowią cenny zasób Związku, który nie może zostać zmarnowany. Dlatego Związek podejmie kroki w celu utrzymania ich w strukturach związkowych i umożliwienie wykorzystania ich wiedzy i zdolności przez nowo tworzone jednostki organizacyjne Związku poprzez stworzenie systemu Mentoringu związkowego na poziomie regionalnym i krajowym;

Konieczne jest opracowanie strategii pozyskiwania nowych członków dla utrzymania liczebności na obecnym poziomie i rozwoju Związku. Szczególny nacisk należy położyć na tworzenie zespołów ds. rozwoju Związku w regionach;

Opracowania wymagają zasady przyjmowania do Związku osób samozatrudnionych oraz pracujących na umowach cywilnoprawnych;

Ideą, jaka leży u podstawy działania związków zawodowych, jest reprezentowanie i ochrona praw, interesów zawodowych i socjalnych jego członków. Dla realizacji tej idei Związek będzie zabiegał o:

-Zagwarantowanie wolnego wstępu na teren zakładu pracy przedstawicieli związku zawodowego, którzy nie są zatrudnieni u danego zatrudniającego;

-Możliwość prowadzenia przez związek zawodowy „nowoczesnej” polityki informacyjnej w zakładzie pracy np. dostęp do pracowników online, tablice elektroniczne, dostęp do adresów służbowych poczty elektronicznej pracowników;

Związek będzie zabiegał o nałożenie na pracodawcę obowiązku informowania kandydatów do pracy oraz nowo zatrudnionych pracowników o funkcjonujących w zakładzie pracy zakładowych (międzyzakładowych) organizacjach związkowych (w formie pisemnej łącznie z podaniem kontaktu do biur związków);

Związek musi postawić na zwiększenie udziału w mediach społecznościowych, dzięki czemu stanie się słyszalny i atrakcyjny także dla młodych pracowników;

Marka „Solidarność” jest znana na całym świecie, ale wymaga rewitalizacji. Potrzebny jest program odbudowy jej siły oddziaływania na opinię publiczną. Jest to konieczne w celu pozyskiwania możliwości uzwiązkowienia nowych grup społecznych. W tym kontekście zadaniem Związku jest pokazanie „Solidarności” jako aktualnego aktywnego obrońcy

praw pracowniczych oraz jako depozytariusza historii.

Etos Solidarności – pamięć dla przyszłości

„Solidarność” jest wielkim dziedzictwem Polski, Europy i świata. Kulturowanie pamięci o tym dziedzictwie, jego historii, wartościach, w oparciu, o które powstał nasz Związek – jest naszym niezmiennym obowiązkiem;

W imię pamięci o ofiarach komunizmu, o tych, którzy zbudowali fundament wolności i niepodległości Polski, Związek będzie konsekwentnie dążył do przekazywania historycznej prawdy o przeszłości i wspierał wszelkie działania legislacyjne zmierzające do zadośćuczynienia ofiarom i sprawiedliwego osądzenia winnych zbrodni;

Niezbywalnym dobrem naszego Związku jest jego nazwa i logo. Związek będzie zapobiegał nieuprawnionemu wykorzystaniu nazwy i znaku NSZZ „Solidarność”;

Pamięć o rocznicach – Związek będzie organizował obchody i uroczystości rocznicowe, upamiętniające ważne wydarzenia i postaci związane z walką „Solidarności” o wolność i godność pracownika, ze szczególnym uwzględnieniem działań edukacyjnych skierowanych do młodych;

Wsparcie dla ofiar i ich rodzin – Związek będzie m.in. poprzez Fundację Promocji Solidarności wspierał ofiary represji komunistycznych i ich rodziny, szczególnie z okresu stanu wojennego;

Historia – Związek, we współpracy z Instytutem Pamięci Narodowej będzie kontynuował badania nad historią „Solidarności”;

Związek będzie kontynuował zobowiązanie do pełnienia służby przy grobie patrona NSZZ „Solidarność” bl. ks. Jerzego Popiełuszki;

Budowanie Archiwum – NSZZ „Solidarność” będzie gromadził dokumenty, materiały, nagrania, zdjęcia i publikacje dotyczące historii Związku i antykomunistycznej wolnościowej opozycji, a także działań po roku 1989, porządkując je w Archiwum Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność”. Aby scalać rozproszony zasób Archiwum, szczególny nacisk położony zostanie na gromadzenie archiwaliów i informacji o nich, znajdujących się w strukturach Związku – zarządach regionów, oddziałach, organizacjach zakładowych i międzyzakładowych. W celu lepszego zabezpieczenia archiwaliów Związek będzie starał się o pozyskanie środków finansowych na digitalizację zasobu.

Opublikowany w 2023 – 31 KZD, Dokumenty KZD | Tagi 2023, KZD, Uchwała, Uchwała Programowa XXXI KZD, XXXI KZD

Internowani cz. 2

Według odpowiednich rozporządzeń, internowanymi w ośrodkach internowania (będącymi często po prostu więzieniami) miała zajmować się Służba Więzienna.

W ciągu pierwszych dni stanu wojennego do służby powołano ponad 2000 funkcjonariuszy. Zmobilizowano pracowników zakładów przywięziennych, emerytów i rencistów. Pełnili oni funkcje pomocników dowódców, czy też pracowali w konwojach.

Oczywiście wszyscy odbyli szkolenie, szczególnie co do sposobu używania broni.

Na spotkaniach kadry dowódczej z kierownictwem CZKK zwracano uwagę, że kadra przewidziana do pracy w ośrodkach internowania powinna być „pewna i sprawdzona”.

Naturalnie chodziło o to, że funkcjonariusze nie mogli być w jakikolwiek sposób związani z „Solidarnością”. Np. lekarka z opolskiego ośrodka została zwolniona, gdyż pracowała w Regionie Solidarności i nie chciała z tego etatu zrezygnować.

W ośrodkach największe znaczenie miał komendant i wszyscy funkcjonariusze byli mu podporządkowani, podobnie zresztą jak osadzeni.

Niektórzy komendanci byli wyjątkowo brutalni i źle nastawieni do internowanych.

Komendant ośrodka w Głogowie opowiadał szczegółowo o tym, jak tłumił powstanie poznańskie z 1956 roku.

Za swoją służbę funkcjonariusze otrzymywali nagrody „za pomoc operacyjną i zabezpieczenia oddziałów, za stwarzanie dobrej atmosfery i rzetelne wykonywanie swoich obowiązków”

REGULAMINY WEWNĘTRZNE

W zakładach karnych wydawano tzw. porządki wewnętrzne, mające regulować wszystkie aspekty życia osadzonych.

Tę zasadę zastosowano również wobec internowanych.

Określano więc czas pobudki i ciszy nocnej, toalety porannej i wieczornej, apeli cel, częstotliwość kąpieli, wymiany książek, otrzymywania paczek i korespondencji, czas przyjmowania przez lekarzy i stomatologów. Precyzowano również, co i kiedy można zakupić (szczególną rolę odgrywały np. papierosy i zapalki -5,6 paczek, salceson, kaszanka czy też tłuszcz, co 2 tygodnie). Nakazywano na czas nocny wystawiać

ubranie przed celę (zmniejszenie prawdopodobieństwa ucieczki).

Porządek dnia ośrodka ze Świdnicy regulował np. także: „poruszanie się internowanych po ośrodku, które odbywa się indywidualnie i grupowo. W grupach internowani poruszają się w szyku zwartym, dwójkami. W każdym przypadku poruszanie odbywa się pod nadzorem funkcjonariuszy”. Spacerowały również określony czas i zezwalano, łaskawie, aby odbywały się w parach, a nawet aby w parach rozmawiać

W regulaminach nie mogło także zabraknąć spisu rzeczy, które internowany mógł mieć ze sobą w celi.

Zasadniczo regulaminy poszczególnych ośrodków nie różniły się od siebie.

Dużą rolę odkrywało ich egzekwowanie.

Szczególnie surowo egzekwowano regulamin w Strzelcach Opolskich.

Internowanym golono tam głowy, ubierano w więzienne ubranie. „Jak były przeliczanki, szła ekipa w czarnych rękawiczkach, z tyłu trzech zomowców psami oraz komendant oczywiście (czapka wygięta jak u SS-mana) i bili”.

Opozycjoniści od samego początku sprzeciwiali się regulaminowym obostrzeniom: leżeli na pryzkach lub wręcz spali w trakcie apeli, nie wystawiali rzeczy poza cele. Protestowali, gdy zabraniano im np. spaceru.

Na szczepku kierowniczym CZKK dyskutowano więc, czy cele powinny być zamknięte, czy też otwarte, oraz na ile można zliberalizować regulaminy internowań.

Zezwolono więc na posiadanie zegarków, rozmowy grupowe,

ćwiczenia gimnastyczne w czasie spacerów, swobodną postawę w czasie apeli, niewystawiania ubrań poza cele, które coraz dłużej pozostawały otwarte.

Ostatecznie w połowie 1982 roku regulaminy, wobec zdecydowanej postawy internowanych, nie miały już praktycznego znaczenia. Pomimo, że ich nie zmieniano to, i właściwie zrezygnowano z egzekwowania ich zapisów.

REWIZJE

Co jakiś czas w celach przeprowadzano rewizje nazywane przez skazanych „kipiszami”.

Funkcjonariusze szukali przedmiotów, których posiadanie było zakazane: radioodbiorników, grypsów, pieniędzy, wydawnictw konspiracyjnych.

W szczególnych przypadkach „rażącego łamania regulaminu” zarządzano rewizje specjalne.

W czerwcu 1982 roku taka rewizja miała miejsce w Głogowie. „Zwaliła się na Głogów wataha klawiszów z całego Dolnego Śląska uzbrojonych w pały, tarcze i pod tą ochroną rozpoczął się ogólny kipisz zadżumionego ośrodka”.

Pomieszczenia przeszukiwane były pod nieobecność internowanych (obiad, odesłanie do świetlicy).

Jeśli internowani odmawiali wyjścia z cel, to byli wnoszeni siłą, umieszczani w celach izolacyjnych-szczególnie podczas rewizji specjalnych. Zdarzały się jednak przypadki, że zomowcom nie udało się usunąć internowanych, więc przeszukiwania nie mogły być dokładne ze względu na tłok w celach.

Internowani oczywiście starali się ukryć „nielegalne przedmioty”

„Na skrytki wykorzystywano najróżniejsze miejsca w całym ośrodku a nawet na placach spacerowych gdzie na przykład zakopywano zakazane rzeczy.

Czasem np. radia pakowano w szczelne worki i ukrywano w wiadrach z wodą, niekiedy wkładano je do bochenka chleba pozostawianego na stole. Przeszukujący przeważnie nie ruszali niczego, co pozostawało na widoku. Opozycjoniści czasem słabo ukrywali jedną rzecz aby klawisze zadowolili się gdy ją znajdą i kończyli rewizję”

W styczniu 1982 r. jeden z internowanych był obecny przy rewizji, tak ją opisywał: „po raz pierwszy miałem okazję zobaczyć, jak wygląda rewizja przeprowadzona przez fachowców metodycznie i skrupulatnie. Najpierw łóżka. Koce, prześcieradła, poduszki. Ubrania: kieszenie, skarpety, oglądali niektóre części garderoby pod światło. Macali każde zgrubienie, mankiet itp. (...) Książki, oglądanie okładek. Dokładne kartkowanie. Następnie szafka koło łóżka. Podczas rewizji w drzwiach cały czas stał kapitan milicji. Każda odrębna notatka, czy zapiski, dostawała się w jego ręce. W szufladzie przeglądał każdy papierek, obrazki święte, gazety (...) Przybory do mycia, kremy, mydła, nic nie uszło ich uwadze (...) Zaglądali pod obrazki, pod makatki (...) następny etap to klopiak. W muszli, w zlewie, w zbiorniku nad ubikacją, kosz na śmieci, pod łóżkiem. Grzebali również w głośniku, zaglądali do jedzenia”.

Internowani starali się organizować sobie czas, nie dopuszczając do apatii i zniechęcenia.

O tym w kolejnym tekście na podstawie świetnej książki B. Perłaka.

Agnieszka Rurak-Zełęny
Bartłomiej Perlak, Internowani na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie, IPN, Wrocław-Warszawa, 2017
Fot. Mirosław Frąckowski

Bił pałką po piętach, kazał klękać.

Sprawa wraca na wokandę

Sąd Najwyższy uchylił wyrok legnickiego Sądu Okręgowego, który w 2022 roku umorzył postępowanie wobec byłego milicjanta Leonarda P. znęcającego się psychicznie i fizycznie nad Stanisławem Zabielskim – jednym z członków słynnej grupy „bombiarzy”. Decyzja SN oznacza, że sąd będzie musiał ponownie pochylić się nad tą sprawą.

W pierwszej instancji, Sąd Rejonowy w Legnicy uznał Leonarda P. – byłego milicjanta – winnym znęcania się nad dawnym opozycjonistą –

ppor. Leonard P.

szeniu na trzy lata próby i grzywnę w wysokości 10 tysięcy złotych.

Bombiarze stali się słynni w całym PRL-u po aktach podkładania ładunków wybuchowych w różnych miejscach regionu Zagłębia Miedziowego. Pierwszą bombę podłożono pod stację CPN w Lubinie. Do kolejnych eksplozji dochodziło później w Polkowicach i Lubinie. Dwa tygodnie po brutalnym stłumieniu pokojowej demonstracji w Lubinie, w której zginęło trzech mieszkańców miasta, bombiarze podłożyli ładunki pod stołówkę, w której przebywali funkcjonariusze ORMO. Trotyl wybuchł także pod drzwiami mieszkań ORMO-wców. Według IPN-u w tym okresie na terenie Zagłębia Miedziowego działały trzy niepowiązane ze sobą grupy bombiarzy liczące łącznie kilkanaście osób. Sprawa schwytania ich przez MO i SB miała nadany kryptonim „Wybuch”, zmieniony później na „Podmuch”.

Stanisław Zabielski zmarł 31 sierpnia 2018 roku w Australii.

Stanisławem Zabielskim. Funkcjonariusza MO skazano wówczas na dwa lata pozbawienia wolności w zawieszeniu na dwa lata okresu próby. W lipcu 2022 roku legnicki Sąd Okręgowy uchylił jednak ten wyrok uznając, że sprawa się przedawniła.

Od tego prawomocnego orzeczenia odwołał się dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

11 stycznia br. Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w Izbie Karnej, uchylił wyrok legnickiego Sądu Okręgowego i nakazał skierować sprawę do ponownego rozpatrzenia w postępowaniu odwoławczym.

Przypomnijmy, że Leonard P. został oskarżony przez prokuratorów z Instytutu Pamięi Narodowej o psychiczne i fizyczne znęcanie się nad Stanisławem Zabielskim, działaczem opozycji

antykomunistycznej, który należał do słynnej grupy „bombiarzy”. Ta z kolei wstawiła się akcją podkładania ładunków wybuchowych pod obiektami użyteczności publicznej i mieszkaniami funkcjonariuszy MO oraz Służby Bezpieczeństwa. Do znęcania się nad Zabielskim doszło między styczniem a marcem 1983r. w Legnicy, kiedy ten został aresztowany.

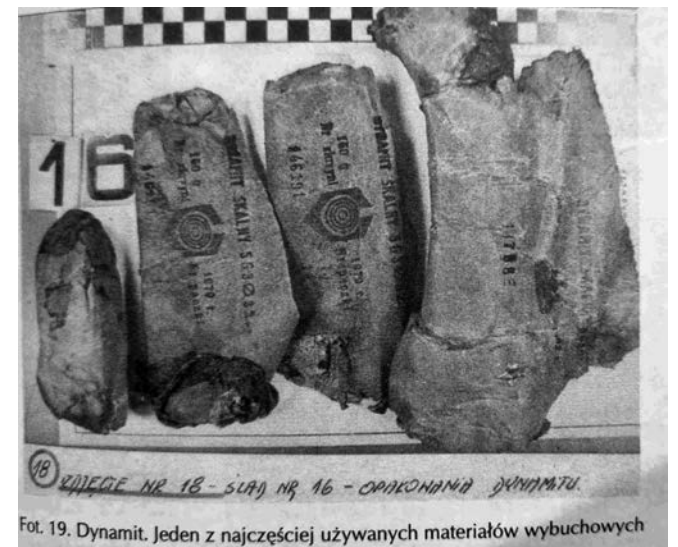
– W celu uzyskania od niego określonych i żądanych z góry wyjaśnień oraz informacji, znęcał się nad nim fizycznie i psychicznie w ten sposób, że poddawał wielokrotnym przesłuchaniom, bijąc go rękami po całym ciele, a w szczególności uderzał pięściami w okolicę żołądka i nerek, karząc uprzednio przyjąc mu pozycję klęczącą na podłożonym krześle, aż do upadku pokrzywdzonego na podłogę, a także zadawał uderzenia pałką milicyjną po piętach – referuje akt oskarżenia Przemysław Cieślak, prokurator wrocławskiego oddziału IPN.

W pierwszym procesie przeciwko byłym milicjantom, którzy po aresztowaniach „bombiarzy” znęcali się nad nimi, zostało skazanych trzech z nich. Leonard P. jako ostatni zasiadł na ławie oskarżonych.

– To nie było jednak takie łatwe, ponieważ oskarżony milicjant od wielu lat mieszkał i nadal mieszka w Stanach Zjednoczonych. Bardzo często zmieniał miejsce pobytu, dlatego tak trudno było wszcząć jego proces. W końcu obrońca skontaktował się z nim i zapewne postanowił sam rozliczyć się z tą sprawą. Za nim był rozsyłany list gończy i wniosek o tymczasowe

aresztowanie i być może chciał na dobre mieć już spokój z tą sprawą. Poprzez obrońcę skontaktował się z nami, że chce dobrowolnie poddać się karze, by nie być zatrzymanym i aresztowanym – przypomina nam prokurator Cieślak.

Leonard P. złożył wyjaśnienia w trakcie postępowania przygotowawczego, ale ze względu na pobyt w USA, już bezpośrednio nie uczestniczył w swoim procesie. Był sądzony za zbrodnię przeciwko ludzkości. Prokurator domagał się dla niego kary dwóch lat pozbawienia wolności w zawie-

Fot. 19. Dynamit. Jeden z najczęściej używanych materiałów wybuchowych

NIEZALEŻNY SAMORZĄDNY ZWIĄZEK ZAWODOWY

SOLIDARNOŚĆ

KOMISJA KRAJOWA I ZARZĄD REGIONU KONIŃSKIEGO
zapraszają na

XXIII Ogólnopolską Pielgrzymkę NSZZ „Solidarność”
do Matki Bożej Bolesnej Królowej Polski w Licheniu

20-21 kwietnia 2024 r.

pod hasłem: *Z Maryją we współpracy Kościoła*

PROGRAM:

20 kwietnia 2024 r. (sobota)

19.00 - Droga krzyżowa – ks. Grzegorz Molewski,
Proboszcz Parafii św. Jadwigi Śląskiej w Nieszawie

21 kwietnia 2024 r. (niedziela)

10.30 - Rejestracja pocztów sztandarowych

11.30 - Wprowadzenie pocztów sztandarowych do Bazyliki

12.00 - Wprowadzenie relikwii bł. ks. Jerzego Popiełuszki
Patrona NSZZ „Solidarność”

UROCZYSTA MSZA ŚWIĘTA koncelebrowana

pod przewodnictwem Prymasa Polski Aba Wojciecha Polaka

13.45 - Złożenie kwiatów pod pomnikami: Św. Jana Pawła II,
bł. ks. Jerzego Popiełuszki, Powstania NSZZ „Solidarność”

